

Prowadzący: dr Marek Cichocki, mgr Piotr Kieżun

Zakład: Katedra Historii Idei i Antropologii Kulturowej

Rok akademicki: 2008/2009

Semestr: zimowy

Liczba godzin: 30 godz.(wykład), 30 godz. (ćwiczenia).

Sposób zaliczenia: obecność, trzy prace pisemne, egzamin

ECTS: 6

Opis:

Celem zajęć jest dokładna analiza i omówienie fragmentów najważniejszych dzieł literatury starożytnej Grecji i Rzymu. Lektury zostały dobrane aby możliwie najszerzej pokazać strukturę społeczną, a także polityczne i religijne idee starożytności. Zajęcia nie ograniczają się do analizy dzieł dotyczących *stricto* filozofii politycznej. Oprócz traktatów i dialogów filozoficznych Platona, Arystotelesa i Cyserona omawiane będą eposy Homera, klasyczna grecka tragedia, *Wojna peloponeska* Tukidydesa, a także mowy Demostenesa. Istotnym elementem zajęć będzie dyskusja nad wykorzystaniem myśli antycznej we współczesnej filozofii i literaturze. Stąd, oprócz lektur obowiązkowych lektury pomocnicze, a pośród nich interpretacje dzieł starożytnych w kontekście zagadnień współczesnej myśli politycznej i społecznej.

Aby otrzymać zaliczenie zajęć, należy napisać trzy krótkie (4-6 stronicowe) analizy wybranych lektur czytanych na zajęciach. Prace należy oddać w formie papierowej i przesłać w formie elektronicznej.

Ostateczna ocena z zajęć jest średnią ocen za poszczególne analizy oraz za pracę na zajęciach.

Dopuszczalne nieobecności bez usprawiedliwienia: 2

Minimalna wymagana liczba obecności do zaliczenia zajęć (bez uwzględnienia zajęć organizacyjnych): 8

Spółeczeństwo bohaterkie

1) Homer, *Iliada*, przeł. K. Jeżewska, Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa 1999. Pieśni: 1, 6, 9, 16, 18, 19, 22, 24.

Lektury dodatkowe:

- 1) Werner Jaeger, *Paideia. Formowanie człowieka greckiego*, przeł. M. Plezia, H. Bednarek, Warszawa 2001. Księga pierwsza: *Grecja archaiczna*, s. 47-113.
- 2) Adam Krokiewicz, *Studia Orfickie. Moralność Homera i etyka Hezjoda*, Warszawa 2000. Rozdziały I-IV.
- 3) Simon Weil, «*Iliada*», czyli poemat o sile, przeł. A. Olendzka-Frybesowa, „Res Publica Nowa”, 6 (1996), s. 56-66. (Oryginał: Émile Novis [Simon Weil], *L'Iliade ou la poème de la force*, publié dans *Les Cahiers du Sud*, Marseille, 1940-41).
- 4) Alisdair MacIntyre, *Dziedzictwo cnoty*, przeł. A. Chmielewski, Warszawa 1996. Rozdziały X, XI.

Idee polityczne w dramacie starożytnym

1) Ajschylos, *Prometeusz w okowach*, [w:] Ajschylos, *Tragedie*, przeł. S. Srebrny, Wydawnictwo HOMINI, Kraków 2005.

Lektury dodatkowe:

- 1) Jacqueline de Romilly, *Tragedia grecka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1994. Rozdz. I - Rodzaj tragiczny (s. 11-48), Rozdz. II – Ajschylos, czyli tragedia boskiej sprawiedliwości (49-75).
 - 2) Albin Lesky, *Tragedia grecka*, Wyd. HOMINI, Kraków 2006. Rozdz. 4. Ajschylos (Biografia, s. 67-73, Zachowane tragedie, s. 147-161).
 - 3) Olga Raggio, *The Myth of Prometheus: Its Survival and Metamorphoses up to the Eighteenth Century*, „Journal of the Warburg and Courtauld Institutes”, Vol. 21, No. 1/2 (Jan. - Jun., 1958), s. 44-62.
 - 4) David Grene, *Prometheus Bound*, „Classical Philology”, Vol. 35, No. 1 (Jan., 1940), s. 22-38.
 - 5) Stephen White, *Io's World: Intimations of Theodicy in Prometheus bound*, „The Journal of Hellenic Studies”, Vol. 121 (2001), s. 107-140.
 - 6) Jan Kott, *Góra i dół albo o wieloznacznościach Prometeusza* [w:] Tenże, *Zjadanie bogów. Szkice o tragedii greckiej*, Wyd. Literackie, Kraków 1986, s. 19-53.
- 2) Sofokles, *Król Edyp*, przeł. S. Srebrny, Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Wrocław 1952.

Obraz społeczeństwa ateńskiego w starej komedii

1) Arystofanes, *Lizystrata*, [w:] Arystofanes, *Komedie*, tom II, przeł. J. Łacińska-Tyszkowska, Wyd. Pruszyński i S-ka, Warszawa 2003.

Historia a filozofia polityczna

1) Tukidydes, *Wojna Peloponeska*, przeł. K. Kumaniecki, Wyd. CZYTELNIK, Warszawa 2003. Ks. I: 1-6, 18-27, 66-87, 118-130; ks. II: 34-65; ks. III 52-84; ks. IV: 81-88; ks. V: 84-116; ks. VI 15-30, 60-62; ks. VII: 60-87 ks. VIII: 96-97.

Lektury dodatkowe:

- 1) Jacqueline de Romilly, *L'invention de l'histoire politique chez Thucydide*, Paris 2005.
- 2) David Bolotin, *Thucydides* [w:] Leo Strauss, Joseph Cropsey (ed.), *History of Political Philosophy*, Chicago, London 1987, s. 7-32.
- 3) Jerzy Stempowski, *Czytając Tukidydesa*, [w:] Tenże, *Eseje dla Kasandry*, Wyd. słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2007.

Sofiści. Sprawiedliwość w myśli Platona

1) Platon, *Gorgiasz*, [w:] Platon, *Dialogi*, t. I, przeł. W. Witwicki, Wyd. ANTYK, Kęty 1999.

Lektury dodatkowe:

- 1) Werner Jaeger, *Paideia. Formowanie człowieka greckiego*, przeł. M. Plezia, H. Bednarek, Warszawa 2001. Księga trzecia: s. 685-724 (VII. Platona «Gorgias»: wychowawca jako prawdziwy mąż stanu).
- 2) Jacqueline de Romilly, *Gorgias et le pouvoir de la poésie*, „Journal of Hellenic Studies”, 93 (1973), s. 155-162.
- 3) Janina Gajda, *Sofiści*, Warszawa 1989.
- 4) Marian Przełęcki, *Argumentacja etyczna w „Gorgiaszu”: Platona*, „Studia Filozoficzne”, 1 (1988), s. 4-12.

Idealne państwo i prawa

1) Platon, *Państwo*, ks. 1, 2, 4, 7, 8, [w:] Platon, *Państwo, Prawa (VII ksiąg)*, przeł. W. Witwicki, Wyd. ANTYK, Kęty 2001.

2) Platon, *Prawa*, ks. 1, 2, 3, 4, 5, 6, [w:] Platon, *Państwo, Prawa (VII ksiąg)*, przeł. W. Witwicki, Wyd. ANTYK, Kęty 2001.

Lektury dodatkowe:

- 1) Allan Bloom, *Interpretive Essay* [w:] *The Republic of Plato*, trans. A. Bloom, Basic Books 1991.
- 2) Julia Annas, *An Introduction to Plato's Republic*, Oxford, New York 1991.
- 3) Leo Strauss, *Platon*, „Kronos” 2 (2008), s. 80-125.

Wspólnota polityczna. Etyka Arystotelesa

1) Arystoteles, *Polityka*, przeł. L. Piotrowicz, ks. 1 (rozdz. 1-2), ks. 2 (rozdz. 3), ks. 3, ks. 4 (rozdz. 1-10), [w:] Arystoteles, *Dzieła wszystkie*, t. 6, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2001.

2) Arystoteles, *Etyka Nikomachejska*, przeł. D. Gromska, ks. 1, 2, 4 (rozdz. 2-3), 5 (rozdz. 1-6), 6, 8, 10, [w:] Arystoteles, *Dzieła wszystkie*, t. 5, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2000.

Lektury dodatkowe:

- 1) Paweł Kłoczowski, *Bitwa książek. Konfrontacja Arystotelesa z nowożytną filozofią polityczną*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2007, s. 7-130.
- 2) Leo Strauss, *O „Polityce” Arystotelesa*, przeł. T. Merta, M. Pietrzak-Merta, „Kronos” 2 (2008), s. 126-151.
- 3) Alasdair MacIntyre, , Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1996. Rozdz. XII (Arystotelesowska teoria cnót).

Retoryka w świecie antycznym

1) Demostenes, *Wybór mów*, przeł. R. Turasiewicz, Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, Wrocław 1991.

Wizja republiki rzymskiej

1) Cynceron, *O państwie*, [w:] Cynceron, *O państwie. O prawach*, przeł. I. Żółtowska, Wyd. ANTYK, Kęty 1999.